

Η πρωτοβουλία 5x5

Γιατί η συμπερίληψη της Τουρκίας και της Λιβύης αποτελεί μια ενδιαφέρουσα – και ευπρόσδεκτη – μεταστροφή η οποία επαναπροσδιορίζει τη λογική των κινήσεων στην ανατολική Μεσόγειο

διεξαγωγή ερευνών μπορεί να παραβιάζαν το διεθνές δίκαιο είχαν όμως το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, την αναβολή ή και ακύρωση των έργων που αποσκοπούσαν να πραγματοποιήσουν την τριμερή ή τετραμερή συνεργασία. Το μοτίβο αυτό επανελήφθη τόσο με τον αγωγό μεταφοράς φυσικού αερίου EastMed όσο και με το καλώδιο μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας GSI. Η πρόκληση στην Τουρκία να συμμετάσχει σε σχετικές πρωτοβουλίες αποσαφηνίζει ότι οι πρωτοβουλίες αυτές δεν έχουν αντιτουρκικό πρόσημο, αλλά συμβαδίζουν και με το πνεύμα συνεργασίας το οποίο φαίνεται ότι προωθεί και η νέα αμερικανική κυβέρνηση.

Η πρωτοβουλία 5x5 για την Ανατολική Μεσόγειο αποκλίνει των ειωθότων της ελληνικής διπλωματίας. Μέχρι στιγμής οι πρωτοβουλίες περιφερειακής συνεργασίας της Ελλάδος στην περιοχή είχαν τριμερή ή και τετραμερή χαρακτήρα, με την Κύπρο, το Ισραήλ ή και την Αίγυπτο. Στις πρωτοβουλίες δεν προσκαλούντο δύο από

τα παράκτια κράτη της ανατολικής Μεσογείου με τα οποία υφίστανται σοβαρές διμερείς διαφορές, η Τουρκία και η Λιβύη. Αυτή η στάση ερμηνευόταν στην Αγκυρα ως απόπειρα παρακάμψης, παραγκωνισμού ή ακόμη χειρότερα περικυκλώσεως της Τουρκίας και αμφισβητήσεως των ζωτικών της συμφερόντων στην ανατολική Μεσόγειο.

Τούτο οδήγούσε σε μονομερείς αντιδράσεις οι οποίες σκοπό είχαν να αυξήσουν τον πολιτικό κίνδυνο και να ακυρώσουν στην πράξη τα σχέδια των άλλων παρακτίων κρατών. Η παρενόχληση πλοίων και η

ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗ

NEWS ANALYSIS

και η σημασία της

Η συμπερίληψη της Τουρκίας και της Λιβύης στην πρωτοβουλία αυτή αποτελεί επομένως μια ενδιαφέρουσα – και ευπρόσδεκτη – μεταστροφή η οποία επαναπροσδιορίζει τη λογική των πρωτοβουλιών στην ανατολική Μεσόγειο. Η εμπιστοσύνη δεν τίθεται ως προϋπόθεση για την προαγωγή της συνεργασίας, αλλά επιδιώκεται η καλλιέργεια της εμπιστοσύνης διά της συνεργασίας. Η επιλογή των θεματικών συνδυάζει ζητήματα υψηλής και χαμηλής πολιτικής και επιτρέπει την επιδίωξη τόσο ρεαλιστικών όσο και φιλοδόξων στόχων.

Τι θα μπορούσε να εκτροχιάσει την πρωτοβουλία; Δεδομένου ότι σκοπίμως παρελεί-

Στιγμιότυπο από την άσκηση του Πολεμικού Ναυτικού στην ευρύτερη περιοχή του Αιγαίου Πελάγους

φθησαν το Ισραήλ, η Παλαιστίνη, ο Λίβανος και η Συρία, οι εξελίξεις στη Μέση Ανατολή δεν φαίνεται να απειλούν την πρωτοβουλία. Πρόβλημα όμως μπορεί να αποτελέσει το Κυπριακό, το οποίο εδώ και δεκαετίες αποτελεί βασικό πρόσκομμα για την προαγωγή της περιφερειακής συνεργασίας στην ανατολική Μεσόγειο. Η μη αναγνώριση της Κυπριακής Δημοκρατίας από την Τουρκία δεν θα έπρεπε να ναρκοθετήσει την περιφερειακή συνεργασία. Η Τουρκία οφείλει να αναγνωρίσει ότι η Κυπριακή Δημοκρατία αποτελεί κυρίαρχο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και ότι δικαιούται ισοτίμου συμμετοχής σε κάθε περιφερειακή πρωτοβουλία. Από την άλλη και η Κυπριακή Δημοκρατία έχει την ευκαιρία να δείξει ότι εννοεί στην πράξη την αποτελεσματική συμμετοχή των Τουρκοκυπρίων στη λήψη αποφάσεων που αφορούν την Κυπριακή Δημοκρατία.

Εχουν υπάρξει συζητήσεις και πρωτοβουλίες κατά το παρελθόν, οι οποίες αποσκοπούσαν στη σύμπληξη δικονομικών επιτροπών, οι οποίες θα συνέβαλαν στη διαμόρφωση των θέσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας κατά τρόπον, ώστε να προάγονται τα καλώς νοούμενα συμφέροντα και των δύο κοινοτήτων της Κύπρου. Κάποια από τα θέματα στα οποία αναφέρεται η πρωτοβουλία 5x5 προσφέρονται, ώστε να αποτελέσουν το πρώτο βήμα για τη διακρίβωση των προθέσεων όλων των μερών εν όψει και της αναμενομένης νέας διεθνούς πρωτοβουλίας στο Κυπριακό

Ο Ιωάννης Ν. Γρηγοριάδης είναι αναπληρωτής καθηγητής του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Μπιλκεντ και επικεφαλής του Προγράμματος Τουρκίας του ENAMEN

